

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

A nemzetiségi kongresszus.

Elmult tehát a nagy nap, melynek eredményétől a nemzetiségi izgatók az ő üdvöket szivszorongva várták.

Az első perczen valóban tájékozatlanok vagyunk és nem tudjuk mit szólnunk hozzá, mert a nemzetiségek eme összefövetelén igen sok komikus dolgok játszódtak le, nem hiányozván azonban onnan egy-egy komolyabb jelentőséggel bíró momentum sem.

A gyűlés minél inkább impozásabb befolyására már jó eleve kifejtett akció és az elégedetlen elem tulerőlködése szinte azt a benyomást tette reánk, hogy itt egy hatalmas, kompakt és számot tevő faktórral fogjuk magunkat szemben találni, melynek törekvéseit kicsinylenünk nem szabad s melynek fontosságát elvitatni nem lehet.

És ezuttal kivételesen kellemesen csalódtunk. Csalódtunk, pedig azért, mert a nemzetiségek legtekintélyesebb férfiai az egész mozgalomtól nemcsak hogy távol tartották magukat, de sőt azt határozottan el is ítélték és sem nevüket sem pedig magukat köpenynek oda nem adták.

Ezen körülménynek tulajdoníthatjuk azután azt a nem kevéssé meglepő dolgot, hogy — nagyobb nyomaték kedvéért — az ország szívébe egybehívott gyűlésen Magyarország tízmilliónyi nem magyarjuku lakosai közül az egészben mintegy háromszázan vettek részt, kik között azonban egy rakás hírlapíró, rendőr és több kíváncsiságtól oda vezérelt hallgató is már be van számítva.

Vezetőjük román részről Mangra Vazul, szerb részről Polit Mihály míg a tótok részéről Mudron Pál volt.

Mint tehát látjuk, a nagy akció kifejtés mellett is alig kétszáz hívük jelent meg, s a nemzetiségek legtekintélyesebb alakjai majd nem mind távol tartották maguk.

De mégis. A nemzetiségiek közül sokan, igen sokan fölzarándokoltak Buda-

pestre, kik szintén részt akartak venni a gyűlésen. Mivel azonban ők a nemzeti-ségi kérdést más szemüvegen nézték és a nemzetiségek által támasztott igények érvényesülése tekintetében okszerűbb eljárást czéloztak követni s ép ezért bárha utóbbiak belépti jegyekkel bírtak is: de mert velük nem egy nézetet vallottak, a triumvirátus szentélyéhez nem engedék őket közelíteni.

Mindennek daczára ők beszélnek a magyar zsarnokságról, ők a kik saját véreiket mégcsak magukhoz sem engedik, hanem ha közzéjük akarnak menni, a szó szoros értelmében kilökik.

Néhány testvérük ilyeteni kilökötése után — midőn már mind csak az elvtársak voltak együtt — Mangra Vazul a gyűlést román nyelven megnyitá, mely Barzesti Pap Gzörgyöt elnöknek megválasztotta.

A gyűlés román, szerb és tót nyelven folyt, s az egyes beszédeket azután a más két nyelvre is lefordították. Majdhamar a programra tértek át, mely miután már előzetesen megvolt állapítva, változatlanul el fogadtatott.

Nem kevesebb mint 20 pontban foglalták össze sérelmeiket és követeléseiket, melyeknek legnagyobb része elferdítéseket és ráfogásokat tartalmazott s csak vajmi kevés kivárat foglaltatik benne olyan, mely a jogos alapot nem nélkülözi és a melyekhez ők jogokat formálhatnak, de mely jogaik érvényesítésére a törvény-szabta út is nyitva áll ellöttük.

Ők követeléseiket — mint tehát mondják — a törvény korlátain belül akarják érvényesíteni és pedig oly formán, hogy a nemzetiségek egymás közt szövetkeznek.

Nagyon szép dolog, hogy a törvény tisztelben tartásáról beszélnek, ámde ugyan ekkor megczáfolják állításaikat, mert midőn ők helyi bizottságok szervezetét, és minél inkább tömörülést és a szivós összetartást határozzák el: vajjon ki ne látna át a szítán, hogy a „helyi bizottságok működése“ nem lehet egyéb mint az

alsóbb és tudatlan nép félrevezetése, ezeknek felizgatása és a fajgyűlölet szitása.

Ez az egyedüli komoly pontja a határozatnak, mely bennünket leginkább érdekkel és a mely ellen állást foglalni, elengedhetlen kötelességet röv kormányunkra, mely elől annak sem hatalmi érdekeinek megvédése sem pedig bármily más mellék czélok kedvéért kitérnie nem szakad, hanem mindjárt kezdetben a legnagyobb erély tanusítandó.

Ezen mozgalom kevésjóakarát és erély mellett most még csirájában könnyen elfojtható, mért a nemzetiségek zöme és tekintélyesebb alakjai az egészet maguk is elítélik és mert egy számot tevő részük, a szászok a programm eszméjének megnyerve nem lettek, de ha esetleg a mozgalom erősebb gyökeret verne, nem lehetetlen, hogy ők is nem-e csatlakozni fognak ahhoz?

Mi különben csak azon csodálkozunk, hogy Bánffy, ki főispánsága alatt a beszerce-naszód és szolnok-dobokai románok mozgalomát oly kérlelhetlen eréllyel tudta elnyomni, a kongresszus megtartását megengedte és hogy azt egyáltalánba nem tiltotta.

Apponyi visszavonulása — koholmány.

Legutóbb egy vidéki (persze liberális) lapoeska szárnyra bocsátotta azt a szenzációs politikai kaesát, hogy gróf Apponyi Albert végképen visszavonul a közélet működési teréről.

Gróf Apponyi Albert most erre vonatkozólag Jászberény város polgármesteréhez a következő levelet intézte:

Igen tisztelt Polgármester ur! A budapesti lapok utján értesülök a Jászszágnak rám vonatkozó híreszteléséről. Elutazásom pillanatában csak egy igen rövid kijelentésre kell szorítkoznom és ez abból áll, hogy nem szándékozom a politikai tevékenységtől visszavonulni, mert, ugy hiszem, még vannak a haza iránt kötelességeim, még vannak feladataim, melyeknek teljesítése e nehéz időkben szükségesebb, mint valaha.

Mindezekről bővebben fogok nyilatkozni ősszel, midőn körükben megjelenni szerencsém lesz. Ennyit már most akartam megmondani, nehogy a Jászszág közleménye bárkit is félrevezessen.

A mit a nevezett lap az én páratlan, tiszteletreméltó és őszintén szeretett választó közönségemről mond, az annyira ellenkezik annak ismert hazafias gondolkozásával és őnzetlen érzelmeivel, hogy egy szó megjegyzést sem érdemel. Bizalmam önök iránt ép oly tántoríthatatlan, a minő az, a melylyel önök engem évek óta megtisztelnek.

Felhatalmazom polgármester urat, hogy jelen soraimat legjobb belátása szerint használja.

Kiváló tisztelettel kész szolgálja

Apponyi Albert, s. k.

A kultuszminiszter rendelete a középiskolai tandíjmentesítés tárgyában.

Dr. Wlassics vallás- és közoktatási miniszter körlevelet intézett valamennyi tankerületi főigazgatósághoz, amelyben a tandíj alól felmentést az iskolák vezetőire bizza, azokban az iskolákban, amelyeknek felvételi díja az állampénztárba, vagy a miniszterium vezetése alatt álló alapokba folyik. A miniszter azzal indokolja elhatározását, hogy apasz-tani akarja különösen a felsőbb adminisztrációnál az írásbeli munkát, növesztetni óhajta az intézkedések közvetlenségét és emelni akarja a tanintézetek vezetőinek erkölcsi súlyát. A tandíj alól való felmentést a tanári testületnek meghallgatása mellett az igazgatók fogják gyakorolni.

Bűnvádi perrendtartás.

Lapunk vasárnapi számának távirati rovatában közöltük, hogy Erdély igazságügyminiszter közreboesátotta a *bűnvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslatot*. Jogi, szociális, sőt nemzetiségi szempontból is ez a javaslat igen nagy jelentőségű eseményt jelent.

Külsőleg tekintve egy igen terjedelmes munkával állunk szemben, mennyiben a maga megokolás 780 oldalra terjed, a javaslat pedig 592 paragrafust foglal magában.

A beosztás a következő:

I. fejezet. Általános rendelkezések. II. fejezet. Birói hatáskör és illetékesség. III. fejezet. A kir. ügyészség. IV. fejezet. A magánvádó és a magánfél. V. fejezet. A védelem. VI. fejezet. Birák, jegyzőkönyvvezetők és a kir. ügyészség tagjainak kizárása. VII. fejezet. A bíróság határozatai és közlésük. VIII. fejezet. A nyomozás. IX. fejezet. A vizsgálat. X. fejezet. A terheltnek hatóság elé rendelése és kihallgatása. XI. fejezet. Előzetes letartóztatás és vizsgálati fogság. XII. fejezet. Letogla-

lás, házkutatás és személymotoszás. XIII. fejezet. A tanúk. XIV. fejezet. Birói szemle és szakértők. XV. fejezet. A vádirat, a kifogások és az ezekre vonatkozó eljárás. XVI. fejezet. Közvetlen idézés a főtárgyalásra. XVII. fejezet. A főtárgyalás előkészítése. XVIII. fejezet. Főtárgyalás a törvényszék előtt. XIX. fejezet. Főtárgyalás esküdtbírók előtt. XX. fejezet. Perorvoslatok és kijavítás. XXI. fejezet. Ujrafelvétel. XXII. fejezet. Igazolás. XXIII. fejezet. Eljárás az ismeretlenek, a távollétek és szökevények ellen. XXIV. fejezet. Eljárás a kiadatás iránti ügyekben. XXV. fejezet. Eljárás az 1878. évi V. t. cz. 62. §. értelmében. XXVI. fejezet. A bűnügyi költségek. XXVII. fejezet. A magánjogi igény érvénye és biztosítása. XXVIII. fejezet. Végrehajtás. XXIX. fejezet. Eljárás a járásbírók előtt. XXX. fejezet. Eljárás nyomtatványok utján olkvetett büncselekmény esetében. XXXI. fejezet. Kártalanítás az ártatlanul szenvedett előzetes letartóztatás, vizsgálati fogság és büntetés esetében. XXXII. fejezet. Zárhatározatok.

Belső méltatás tekintetében különösen kiemelendő, hogy a törvényjavaslat a Királyhágón innen, Királyhágón túl, Fiume és a határörvidék területén divó különféle eljárási szabályokat egyenlővé teszi, a mi által az egységes magyar állam fogalmával ellentétben álló büntetőjogi területiális válaszfalakat ledöntik, továbbá a járásbírók hatáskörébe utalt vétségek és kihágások, valamint a sajtóeszközök hatásköre alá tartozó büncselekményekre vonatkozó eljárást is megteremtik. Ennek tehát államjogi szempontból is nagy fontossága van.

Másik kiemelkedő része a javaslatnak az, a mely a nyilvánosságot és a szóbeliséget beviszi a királyi ítélőtáblák büntető törvénykezésébe is; a harmadik, a mely a törvényszéknel a védőtanácsot konstituálja s a negyedik az esküdtzéki intézménynek a sajtóügylek büntető elintézésén túl való kiterjesztése.

Még van a javaslatnak egy igen fontos és egyszermind nagyon humánus intézkedése, tudniillik az ártatlanul letartóztatottak és elítéltek számára adandó kártalanításra nézve, tehát ez irányban valószínűleg mielőbb fognak törvényt alkotni, mint számos és más európai állam.

De a katonai büntető bíróságok előtti eljárást, valamint a rögtönítélő és jövedéki büntető eljárást a javaslat mellőzi.

Különben a javaslat legnagyobb részt a jelenlegi birói és ügyészi szervezetet vette rendszerének alapjául, ennél fogva szervezeti intézkedésekre sem terjeszkedik. Mégis némileg ilyen a fennemlített védőtanács intézménye, bár ez persze nem önálló testület.

Továbbá az 1890. XXV. trvez. 14. §-ában be-

töltetlenül hagyott hat főügyészi állás a javaslat szerint betöltendő lesz, ép úgy a koronaügyészi állás is, a főügyészi helyettesek száma pedig szaporítandó.

Ujítás lesz az ügyészségi megbizottak intézménye, melyről külön törvényben fognak intézkedni.

Végre még azt jelezzük röviden, hogy a javaslatban az eljárási jog vezérelvéül a javaslatban e vádelv és nyomozó elv, a szóbeliség és közvetlenség, továbbá a bizonyítékok szabad mérlegelése emelkednek ki.

A mi a szóbeliség és közvetlenség elvének keresztülvitelét illeti, a javaslat az elsőfoku bíróság elé kitűzött főtárgyalást a teljes szóbeliség és közvetlenség elvei szerint szabályozta. Főtárgyalást a vádló jelenléte nélkül csak akkor lehet tartani, ha a vád tárgya kihágás vagy pénzbüntetéssel büntethető vétség. A bíróság ítéletét csak arra a bizonyító anyagra alapíthatja, melyről a közvetlenség elve mellett szerzett tudomást. De a felső bíróságok előtt való eljárásnál is meghonosítja a javaslat a szóbeliséget.

A közvetlenséget a másodfoku bíróságnál közvetlenes ugyan nem viszi keresztül a javaslat, de ebben az irányban is reformot képez, hogy a másodfokon elrendeli a közvetlen bizonyítás felvételét, továbbá megengedi a vádlott megidőzését is.

Nem engedi viszont meg a javaslat az ügyfél nyilvánosság iránti kíváncságot korlátlan kielégítést, hogy t. i. a felek már a bizonyítás felvételénél jelen lehessenek, kérdéseket, észrevételeket tessenek. De igenis elfogadja ezt oly vizsgálati cselekményeknél, melyek a büncselekmény tárgyi mozzanatai megállapítását előzzák oly bizonyítás felvételénél, mely a főtárgyaláson nem ismételtető.

A vádlottnak bíróság elé rendelése csak megidőzéssel, s a legkritikább esetekben elővezetettéssel történik. A vizsgálati fogság esetei tüzetesen meg vannak határozva. A tettenkapás magában véve még nem ok a letartóztatásra. Meg van szabva az előzetes letartóztatás s vizsgálati fogság leghosszabb tartama is, s a biztosíték melletti szabad lábra helyezés tágabb korlátokat nyer.

A perorvoslatoknál korlátozzák a törvényszéki ítéletek ellen való fellebbezést a csekélyebb súlyú büncselekményeknél, de kiterjeszti azok neveit felfolyamodásokra, fellebbezésekre és semmisségi panaszokra. A fellebbezésnek törvényszéki ügyekben megsérlett korlátozását a semmisségi panaszszal ellensúlyozza, mely nem csupán cassatorius, hanem az elsőfoku ítéletet helyesbítő jellegű is. Ellenben megszorítja a perorvoslatokat az előleges és közbenső eljárás folyamán s kizárja bizonyos esetekben akkor, ha a bűnösségkérdésében a törvényszék egyhangú ítélet hozott.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Ajaccio környéke.

(Mutatvány L. a. g. Menyhért „Korzikai“ című művéből.)

Világlátott emberek egyhangulag odanyilatkoztak, hogy a mi a festői szépségű kirándulólhelyeket illeti, Ajaccio ritkítja párját a maga nemében. Gyalogszerrel legkellemesebb a tengerparton vagy az erdőkben sétálni, melyek a Cours Grandval mögött emelkednek, ibolya, rózsza, citrom, pálma s mindenféle déli gyümölcsökkel kertetől körülvéve. *Kifárad a toll gondolatára is annak, hogy még csak megközelítőleg, ha mindjárt halavány fogalmat is nyujtsa azon temérdek természeti szépségeknek, mik az idegent itt elbájolják s érzekeit fogva tartják!* . . .

Alig öt percz alatt érhetni fel a »Chapelle Farcioci«-hoz. Az olajfa rengetegek ezen leg-szebb pontja felséges kilátást nyujt. Az erdő alatt tarka szőnyegként terülnek el a virágok szinpompájától át és átszótt ligetek, odébb a tengerből kikötőjével, mit a hófedte hegyek hármias láncolata zár körül. Ennek a szó szoros értelmében elbűvölő panorámának méltó párját találhatni Aca-nál, hova a *Campo di Loro* nevű völgyön keresztül (melynek mo-csaraiban 800 korzikai vitéz lelte egykor halálát, mint egykor nálunk Mohácsnál) juthatni. *Hét hegy — színpalak móljára — akárcsak egy amfiteater sorakozik itt egymás háta mögé.*

A tengerpart mentén — magasra építve — vannak az előkelőbb családok sirboltjai. A

jobbmodu embereknek már régtől fogva ambicziójuk volt, hogy saját sirboltjukban — még pedig a tengerpart mentén — legyenek eltemetve, hová utodaik kijőjenek virágot ültetni s azokat könyeikkel megöntözni! . . .

A tengerparton, mintegy fél óra járásnyira egy csodás szépségű kertet találhatni, melyet tulajdonosa, H o g g a r t h ezredes, sziklahalmazok helyébe varázsolt oda. Almadozva terül el az a bűvös-bájós hely a tenger felett, beárnyékolva olaj- pálmá-, cyprus- s gyümölcs fáktól; a hová a szem csak elláthat, mindenütt kápráztató szinponba. Dalos madár szava, édes virágillat, smaragdja a mennyboltok és zafirja a tengernek várja és bájolja el a szemlélt. E kies paradicsomba mintegy beleeskelve van a kis, repkényindákkal átfutott házaeska, amelyben az örökifju agg lakik. Sohasem fogom azt a perczet elfeledni, mikor először láttam azt a hóféhér hajjal bekoronázott, piros pozsgás arcot, melyről az életvidorság derüje sugárzott és a boldogság melege mosolygott le.

Mellette ült egy nálánál alig néhány évvel fiatalabb nő. Mintegy félszázada nem látta, s most hogy Ajaccioba jött, ellátogatott barátjához, hogy egy utolsó istenhozzádot mondjon neki, mielőtt arra a nagy utra elmenne, a honét nincs többé visszatérés! . . . S a mint nézem vágyakozva, nézem irigykedve ezt a Filemon és Baucist, egyszerre hangos kacaj úte meg füleimet mintegy visszhangképpen egy bánatos sóhajra: »Te vœux mourir! Nem az agkok ajkairól jött ez a néhány szomorú szó, hanem egy ifju, alig husz éves leányáról (hozzá hasonlót csak a flórenezi Pitti-nek Saturnus

termében láttam, úgy hívják, hogy »Madonna della Sedia«. Olyan jóízűen tudott azon nevetni az a két kedves öreg, hogy nekik, korhad, vén tölgyeknek, kik közel a százhoz már-már a sirban vannak, olyan nagy az életkedvük, míg ez az üde, ifju virágszál itt mellettük halni készül! . . . mikor meg van mindene: testi és lelki bája, nagy neve és vagyona! Vagy ki tudja nem cserélné-e fel a szépséges hercegnő azt a tenger sok jót, mivel sorsa elhalmozta, egy morzsányi szeretetért, mely üres, fájó szívét betöltené? Vagy talán ráakadt már álmainak tárgyára s nem érheti el s addig sóvárog, míg rátalál vagy belehal?!

Mintegy válaszképpen hallik át a közeli rengetegből egy zokogó vocero végső akkordja: »Sheranza« . . . A messze távolban meg felhangzik egy bánatos dal: »Tépd ki, tépd ki a szivedet, tégy egy követ oda, hogy ne fájjon, ne sajogjon, ne szeressen soha! . . .« Hogyan került ide az erdők cziteraszavához az én édes, szép Alföldem pásztorilinkójának mélabús danája?!

A tengerpart végén az »I l e s a n g u i n e r e s« nevű szigetsorozat van, tetejükön világító őrtornyokkal. Előttünk az öböl csendes, nyugodt vize, mintha folyásában pihenőt tartana; mögöttük a viharzó tenger óriás, a maga félemletes valójában, tajtékzó hullámtornyaiival, mintha megostromolni akarná a tornyokat s elsöpörni maga elől. Valami felséges kilátást nyujtanak Sanguineres-ek Ajaccio-ra s környékére és Szardiniára; leírni nem, csak látni és csodálni lehet ezt a látványt! . . .

Biharvármegye közügyei.

Rendkívüli közigazgatási bizottsági ülés.

Bihar vármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor a vármegyeház kistermében rendkívüli ülést tartott.

Az ülésnek csak egyetlen egy tárgya; a közadók behajtása tekintetéből alkalmazandó felelősség lemondása volt.

Jelen voltak: Dr. Beöthy László főispán elnöke alatt: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Ferdényi Kálmán árvászéki elnök, dr. Popovits György hely. főorvos, Papp Miklós pénzügyigazgató, dr. Bulyovszky József kir. ügyész Gyurkovits Kornél kir. főmérnök, id. Gálbory Sámuel, Szász Ágoston és Radnay Farkas.

I. A felelősség kimondatott: Szudrics, Sebes, Lelesd, Méres, Buntyesd, Gurány, Szóód, Petrósz, Ferice, Lérszád, B.-Örvényes, H.-Dombrovicza, Magura, Kis-Kőh, Bragyés, A.-Válenyára, B.-Sz.-Miklós, Solyom, F.-Vale-Nyágre, Dombrovány, Rieny, P.-Zaveny, Gyigyiseny, Stejj, Seges, B.-Újlak, Ds.-Forró, Borz, B.-Sonkolyos, Preszáka, Jánosfalva, B.-Valány, Petrány, Kristyór, Pojana, V.-Szelistye, Lehecseny, Vas-kőh, Barrest, Alsó-Verzár, F.-Vezsér, Kerpenyét, Kaluger, V.-Szohodol, Kimpt, Koltes, Rézbánya, Segyestel, Fonáca, Belényes, Kebesd, Rossia, Szt.-Lazur, Meziád, Dragotyán, Feneres, Magyar-Cséke, Dused, K.-Terpest, Topost, Korbest, Cseszora, Drág-Cséke, Bucsum, Kotyiklet, O.-Homorog, Nyárszeg, Bikács, Ant, Udvari, Szerép, Vizesgyán, Nagy-Maros, Kis-Maros, Csontaháza, Beél-Rogoz, Siád, Krajora, Kislaka, Gyanta, Kápolna, Széplaka, V.-Rogoz, Sz.-Szaldobágy, Hollód, Venter, M.-Lázár, H.-Liget, Mihellő, Dekanyesd, Jancsesd, M.-Gyepes, Bélfenyér, Fekete-Győrös, Kocsuba, Poklostelek, Hőke, Sárszág, Borzik, Kóvák, Terje, Felső-Derna, Sástelek, Alsó-Derna, Bályok, Almás, Szaldobágy, Felső-Abrány, Szeltalló, B.-Terebes, Bártfalva, Kézt, Genyete, Vasad és Érkenéz községek előjárói, illetőleg főbírói és jegyzői elleu.

II. A felelősség kimondása folyó évi október hó végéig elért eredményből függővé tétel: Nyégerfalva, Belérseny, A.-Poeny, F.-Poeny, B.-Kocsuba, A.-Komány, Felső-Kunpány, Herrest, Ds.-Gurbesd, Remete, Bel. Szent-Márton, Solymos-Petrász, Gyalány, Nagy-Szalonta, Sarkad, Váncsod, Körösszeg, Szalacs, Komádi, Szalárd, Szt.-Péterszeg, Görbed, Kávásd, Hagymás, Gross, Beél, Örvényes, Botfej, Árkus, Barbesd, Nyermed, Szombatság, Kapocsány, Varosány, Rotarest, Hogyis, Szent-Jobb, Csohaj, Tarnos, Pappfalva, Bodanos, Almaszeg, Középes, Baromlak, Várúr, Margitta és Vajda községek bírói és jegyzői ellen.

NAPTÁR.

— Augusztus 13. —

Kedd, Róm. kath. Ipoly vértanu. Prot. Ipoly. Gör. kelet augusztus 1. Ker. kör. Izs. Ab. 23.

Nap két 4 óra 40 p., nyug. 6 óra 56 p. Hold kelte 9 óra 42 p., nyug. délután. Utolsó negyed d. u. 6 óra 19 perczkor.

Aug. 23. Iparos ifjak önképzőkörének közgyűlése.

Október 7. Katonai lóvászár Nagy-Szalontán.

„ 9. Katonai lóvászár Nagyváradon.

A levelező lap, humanizmus szolgálatában.

— Egy praktikus eszme. —

Nagyszerű eszmének a megvalósításán fáradozik most Biankini György, az osztrák birodalmi gyűlés tagja. A humanus érzelmeiről ismeretes képviselő hatalmas egyesületet akar létesíteni, amely teljesen a jótékonyosság szolgálatában állana. A világ minden részéről érkezett pénzküldeményeket kezelné és nagyobb elemi csapások alkalmával, mint földrengés, árvíz, jégverés, tüzvész a károsult szegény emberek között a rögtöni segély kiosztását lehetővé tenné.

Az egyet áldásos működésének létalapját képező összeget kétféle uton szerezne be. Rézsint évjárdékok és rézsint alkalmi ajándékok útján. Az alkalmi ajándékokat az ugynevezett

jótékonyági levelezőlapok útján, a melyeket az állam adna ki, bocsátanának a közönség rendelkezésére.

A levelezőlapok alakra hasonlitanának postai levelezőlapokhoz, de különböző értékekben volnának kaphatók. A különböző értékek elősegítenék azt, hogy a legszegényebbek is hozzájárulnának adományaikkal a nyomor és a szerencsétlenség enyhítéséhez. A 2, 5, 10, 20 és 50 krajczáros, továbbá 1 és 2 frtos levelezőlapokat, minden póstahivatalnál, vagy trafikokban árulnák.

Ha valami szerencsétlenség elemi csapás történik a monarchia bármely részében, az illető, aki jótékony adományt akar juttatni a szerencsétlenek számára, megvásárol egy tet-szésszerinti értékű jótékonyági levelezőlapot és azt bedobja a legelső postaszekrénybe.

A levelezőlapra rá nyomják az egyet címét. Az adományozó ráírja a rendeltetését, például: »A veszprémi tűzkárosultaknak.« Ha most az egyesület ilyen módon nagyobb mennyiségű levelezőlap birtokába jut, azt a postapénztárnál a jegyek értékében beváltják és a pénzt rendeltetési helyére küldik. Ez az újítás azért czélszerű, mert lehetővé válik, hogy azok is, akik néhány fillért kitevő adománnyal akarnak hozzájárulni a segélyakcióhoz, azt az olcsó levelezőlapok útján nagyon könnyen megtehetik. Ha elgondoljuk, egy nagy elemi csapás után a legelső perczekben már pusztán fillérekből meglehetősen összeg jut a szerencsétlenek és szűkölködők rendelkezésére, méltányolnunk kell azt a nemes eszmét, a melyet Biankini képviselő a megvalósuláshoz akar juttatni.

Ugy értesülünk, hogy a királyné is igen melegen érdeklődik a humanus eszme iránt és nagyon óhajtja a megvalósulását. Biankini bizton hiszi, hogy rövid idő alatt megalakítja az egyetletet, melyet az emberszeretet és jótékonyosság minden barátja örömmel üdvözöl.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* Schlauch Lőrincz bibornok-püspök tegnap délután 5 órakor kíséretében Fetser Antal szentszéki jegyzővel B.-Püspökibe kocsizott ki, s végleg megállapította Géczy Lajos uradalmi főtiszt, a plébános, kántortanító, templomgondnok, hívek s munkások jelenlétében a diszes, új plébániai templomnak, melyet épített, helyét és fekvését. A plébánost szerencsétlenség rövid látogatása alatt érdeklődéssel olvassatta a plébániai régi történelmi följegyzéseket, melyek szerint B.-Püspöki még a múlt században is nyári tartózkodási helye volt a váradai püspököknek, hol még zajezdai báró Patachich Adám püspök, a mostani püspöki palota építője, később kalocsai érsek magyar vendégeivel is tartózkodott, mint a nagynevű gróf Eszterházy Károly egri püspökkel is. A püspökii kisdud templom eredetileg püspöki kápolna volt s egyszersmind a múlt században a katolikus hívek csekély számánál fogva plébániai templomul is szolgált, melyben papszentelések is történtek. Megnézte a bibornok az ásások közben talált eszerépedényeket s egyéb tárgyakat s azok helyét, melyen, úgy látszik valaha valami fazekasnak

műhelye, illetve égető kemenczéje volt. Régiségekre az alap-ásásoknál még van kilátás s van gond arra, hogy azok megőriztessenek. Körülbelül egy hét múlva már az alapkövetétele is meg lesz tartható, mely ünnepélyes egyházi szertartással fog történni.

* Augusztus 13. Ma negyvenhat éve rakta le a magyar hadsereg Világosnál a fegyvert az oroszok előtt. Minden veszve látszott, de negyvenhat év óta nagyon fordult a világ sorsa. — Olyan esztendőket teltek el azóta, melyek kétszeresen számítanak különösen Magyarországot történetében, mely nagyobb haladt előre ez idő alatt, mint más ország évszázadok folyamán 1849. augusztus 13-án vette kezdetét a nagy nemzeti tragédia; melynek vége azonban szerencsés lett. Nemzet és uralkodó béke jobbot nyújtottak egymásnak s az a kápos, mely e nagy és szent kézfogásnál létre jött, ma sokkal szilárdabb, sokkal erősebb mint valaha s bizton reméljük, hogy nem lesz oly idő, hogy az megtörjék, ha az uralkodó mindig szem előtt fogja tartani a nemzet tulajdon vérével megszentelt jogait s viszont ha a nemzet tisztelni fogja királyát. Világosnál megtanultunk hűségessé lenni a hazához, hatvanhétben megtanultuk tisztelni a királyt s a 49-ben megingott trónt egy új, szilárd alapra, az alkotmányosságra építette szeretett uralkodónk s ha mindkét fél megtartja fogadását, úgy nem lesz erő, mely az újból létrejött kapesot szétválassza.

* Tanulmány-ut. P é c h y Arnold, a szatmári jezsuita kollegium rektora, tegnap Nagyváradra érkezett a nagyváradai tanintézetek tanulmányozására.

* Megérkeztek az anyakönyvek. A belügyminiszterium a születési és halálozási anyakönyvek 1—1 példányát Nvárad városának megküldötte. A könyvek diszes kiállítás s pompás tiszta rovatozással vannak ellátva.

* Ápolási díjmelés. A belügyminiszter a nváradai (?) közkórház f. évi napi ápolási díját 80 krra emelte.

* A magyar katolikusok országos lourdesi zarándoklatra még mindig sokan jelentkeznek. Mivel a zarándoklat sorsa már teljesen biztosítva van, az ország minden részéről hoztam érkező felszólításnak engedve, a jelentkezések utolsó határidejéül augusztus 20-ikát tűzöm ki, az előlegeket pedig, tekintetbe véve, hogy a gazdálkodó nép sz. István táján jut pénzhez, augusztus 25-éig fogadom el Dr Pur Iván, a magyar katolikus országos lourdesi zarándoklat rendezője. (Lakik: Budapest IV. ker. Központi papnövelde.)

* Fogházból megszökött cigány. Mint derecskei levelezőnk jelenti, az ottani kir. járásbíró fogházból 9-éről 10-ére virradó éjjel egy cigány rab megszökött. A szökés érdekességét növeli az a körülmény, hogy a more a csendőr-laktanyán keresztül »lépett el.« Szökésében a Derecskén most nagy számmal barangoló faj-társai segítettek, akik a kir. járásbíró fogházának a csendőr-laktanya felőli falát kiásták. Ezen bujt keresztül a jeles férfiú kinek, valamint fajtársainak e tette nem mindennapi. Egész Derecske hadi lábón áll s keresi az »ellépett« cigányt.

* Nagyvárad város zárszámadása. Nvárad város zárszámadását a belügyminiszter visszaküldötte, minthogy kisebb-nagyobb felvilágosításokra van szüksége, s csak ennek felterjesztése után fog a zárszámadás végleges jóváhagyása tekintetében határozni.

* Eljegyzés. Sznánássy Dénes, a budapesti egyesült takarékpénztár hivatalnok a napokban jegyezte el Cziffra Luiza kisasszonyt Nagyváradon. Az esküvő jövő hó 7-re van határozva.

* Halálozás. Petronszky József békés csabai járásbíró folyó hó 11-én meghalt. — A megboldogult a csabai kath. kör elnöke volt.

áron kiakartak jutni a Félix fürdőbe, oda kiállottak hát a kalauznak: »Hamarább érünk mi ki, mint a vasut, csak azért is,« s együtt indultak el a vonattal az utasok élénk derűsége közepette — gyalog. A három jó tüdejű ember annyira jól bírta a futást, hogy Rontóra épen egy időbe értek el a lassan haladó vonattal.

* **Nógrádmegye szabályrendeleteit** összegyűjtve megküldötte Nvárad városának is. Van köztük sok olyan, mely nálunk is elkelne, például a lőfegyver használatának korlátozásáról szóló szabályrendelet.

* **Angol pontosság.** Lord Smorltork biztosítja a szobájában levő összes berendezést tűz ellen egy társulatnál. Egy hét múlva pontosan megjelenik a pénztárnál és kéri a tűz által elpusztult 500 drb. finom szivarja árának megtérítését. A társulat pontosan kifizeti az összeget, de másnap pontosan megjelenik Lord Smorltork lakásán a rendőr és bekíséri a dűtyiba tűzvész készakaratos okozása miatt.

* **Egy katona századot ért villámesapás.** Rendsburgban múlt hó 28-án egy század katonaság közé ütött le a villám ép akkor, midőn annak századosa állt vezényelt a zárt soroknak. A villámesapás egy szegény örvezetőt és egy tizedest agyonsújtott, és az egész századot érte, úgy, hogy annak minden tagja hanyat vágódott. A tizedes és örvezetőnek fegyvere a villámot levezte a földbe, — de a mellettük álló katonák is súlyos sérüléseket szenvedtek, úgy hogy az egész századot kocsin kellett a gyakorló-térről hazaszállítani. A két halott mellett van még egy oly súlyos sebesült is, melynek életben maradásához remény nincsen. Ezen szerencsétlen ember mindkét szemét vesztette. Szemüregre megolvadt, fegyverét teljesen szétzúzta.

* **A telefon terjedése.** Hátra maradunk minden téren, Torontál megye ezen a téren már megelőzött bennünket és mint levelezőnk értesít bennünket — legközelebb már az egész megye területén az érintkezés távbeszélőn eszközölkedik. E kérdésre vonatkozólag levelezőnk ezeket írja: Torontálvármegye törvényhatósága már 1894-ben elhatározta, hogy a vármegye területén telefonhálózatot létesít, melynek költségeit a milleniumi alap terhére az utipénztárból kölcsönveendő összegből fedezi. A vármegyei határozatot a miniszter is jóváhagyta. A vármegye a temesvári posta- és távirdai igazgatósággal érintkezésbe lépett és közös megállapodás szerint a hálózatot 7 áramkörrel kívánják létesíteni. Az eddigiek szerint a tervezett törvényhatósági távbeszélőhálózat központjai a következő kir. posta- és távirdahivatalok lennének: Nagy-Beeskerek, Melencze, T-Becse, Beodra, Nagy-Kikinda, Mokrin, Valkány, T-Kanizsa, Nagy-Komlós, Nagy-Szent-Miklós, Perjámos, Sz.-Hubert, Zsombolya, H.-Csenye, B.-Szt.-György, Párdány, Módos, Bánlak, Ozora, Antalfalva, T.-Vásárhely, Pancsova, Révaujfalva, Petrovosszello és Alibunár.

* **A vigyázatlanság áldozata.** Egy New-Yorki színházban a »Pál kapitány« előadása alkalmából az ellenséges hadosztályt támadó Pál kapitánynak, az ágyúosztály ellen kell rohamot intéznie és azt elfoglalnia, mialatt az ágyúk a támadó katonákra közelről is tüzelnek. »Veiga n d« színész ki Pál kapitányt játszotta, hadosztályáról előnyomul, az ágyúk tüzet adnak, és a kapitányt játszó színész hadosztálya élén diadalmasan közel az ágyúk felé. Közvetlen közelbe érven, egy dillelans, ki előbb ágyúját nem sütötte el — ágyúját elsüté, a melynek tüze a színészt épen fejen találta, úgy, hogy a szerencsétlen színész egy jaj kiáltással félholtan terült el a színpadon. A szerencsétlenül járt ember élet-halál között lebeg, de ha sikerül is megmenteni az életnek — azon keserű sors vár reá, hogy mindkét szemére vak marad.

* **Gyilkos kéregető.** Lippán, mint ottani tudósítónk írja, gyilkosságot követett el egy elzúllott vasuti munkás, Tomán Miklós. Bement ugyanis koldulás céljából Mrezná József vasuti raktárnok lakásába, hol Mreznáné épen zöldégtisztogatással volt elfoglalva. Tomán ki-

ragadta a kést az asszony kezéből s azzal több szurást ejtett rajta. Mikor Mreznáné öszszero gyott, még néhány szurást ejtett a mellén és a hasán, úgy, hogy a szegény asszony néhány perc múlva kiszenvedett. A gyilkost azonnal elfogták. Mikor megvasalták, rémülten dadogta:

— Felakasztani visznek engem?

A gyilkost az aradi ügyészség börtönébe szállították.

* **Kolera gyanus megbetegedés.** Kis Mária kint járkált a szilvásban s nézte sokáig a pirosuló gyümölcsöket, de egyszerre rosszul lett s az ijedt férj a tünetekből kolerát fejtett és... és orvosért szaladt. Nem telt bele egy félóra, kint volt az orvos, de a beteg állapota annyira javult, hogy nem volt szüksége az orvos segélyezésére s de a tudós ur nem tágitott, hanem megvizsgálta Kis Mariát s kisült, hogy — sok szivát evett. Tehát az a hír, hogy Nagyváradon kolera eset fordult elő, minden alapot nélkülöz.

* **APRÓ HIREK. Száj- és körömfájás Nyiregyházán.** Nyiregyházáról jelenti tudósítónk, hogy a szarvasmarhák között kiütött száj- és körömfájás miatt zár alá helyezték a város egész szarvasmarha-állományát. — **Roszsul talált.** Esztergomból jelenti levelezőnk a következő tragédiát: Bachrach Fülöp 22 éves kereskedősegéd az imádottja hűtlensége miatt öngyilkossági szándékából halántékon akartamagát löni, golyója azonban czélt tévesztett s a szerencsétlen ember mindkét szemét kilötte. — **Óriás gyémánt.** Rio-Janeiró Pernagnoban, a braziliai gyémántmezők fő helyén egy óriás nagyságu fekete gyémántot találtak. A gyémánt súlya 3100 karát, vagyis 2129 karáttal nehezebb, mint az eddig ismert legnagyobb gyémánt. A nagyértékű drágakő tulajdonosa egy francia czég, amelylyel a braziliai kormány már tárgyalásokat folytat a gyémánt megvételére, mert a riojaneirói muzeumban akarja elhelyezni.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-48, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

A posztkiszli tolvajok.

— Legujabb részletek. —

A tizenegy és fél év előtt elkövetett negyedmillió postalópás legkisebb részletét sem fűdi többé homály. Tudja már a rendőrség, hogy miként követte el a kétségtelenül ügyes lopást Csombor és Supisics, ez a két jó barát, akik azóta is minden esztendőben legalább kétszer meglátogatták egymást.

A posztkiszli élelmes elemelője azonban egyre tagad. De nem csak a lopást, hanem mindent, amit csak tudni akarnak tőle. Már jóformán azt is eltagadná, hogy őt Csombornak hívják. Ma több ízben is kihallgatták, de nem sok eredményt értek el. Csomborné is tagad.

A rendőrség azonban most nem nagy súlyt fektet a vallomásokra, mert a teljes bizonyítékok beszerzésére fekteti a fősúlyt. Ma ismét egy sereg tanut hallgattak ki, részben a bűntényre vonatkozólag, részben erkölcsi tanukat. Bérczy Béla rendőrkapitány tegnap délben érkezett meg a fővárosba és sikerteljes kiküldetéséről részletes jelentést tett a főkapitánynak. Ezt az érdekes jelentést a következőkben ismertetjük:

Bérczy rendőrkapitány augusztus 4-kén indult el Budapestről a főkapitány megbízásából

és augusztus 6-án este érkezett Zárába. Itt rögtön felkereste a Bezirkshauptmann, a kivel megbízását közölte. A Bezirkshauptmannschaft politikai hatóság, a mely mellé Triesztből egy komiszárius van kirendelve, a kinek kötelessége, hogy minden olyan esetben, a mikor valami nevezetes eset: letartóztatás vagy házkutatás forog szóban, egyenesen a zárai törvényszéknek jelentést tegyen. Így tett a Supisics ügyében is. A zárai Landesgericht, még augusztus 7-én rendkívüli gyűlést tartott és Bérczy kapitány kiküldetésével foglalkozva, nemcsak hogy megengedte Bérczynek a nyomozás folytatását, hanem az ügy fontosságára való tekintettel egy külön hajót is kirendelt. Airónénak hívták a hajót, a melyen Bérczy kapitány, a Landesgericht vizsgálóbírája, jegyzője, államügyész, a Bezirkshauptmann komiszáriusa és három osztrák zsandár Selve szigetére utazott.

Supisicsnak palotája van Selve szigetén, közvetlenül a tenger partján. A palota valóságos kis erősség, mely fallal van körülvéve és földsánczokkal. A palotának három bejárása van: egy pompás márványlépcsővel ellátott kerti bejárása a sziget felől, egy utcái és egy udvari bejárója. Szinte mesés, milyen fényvel van berendezve a palota: a márványdíszítésű termek, remek butorok, márványkandallók, pompás szőnyegek, a luxussal felszerelt ebédlő és játszótér, a finom borokkal tele pince nagy értéket képviselnek. Nem csoda, ha ilyen lakás mellett a selvei sziget lakói Supisicsot csak a selvei gróf néven ösmerték. Ebben a fényes otthonban lakott Supisics feleségével, egy 33 éves dalmát nővel, és két gyermekével; egy 8 éves fiúval és egy 7 éves leánnyal.

A partra kiszállt zsandárok egyesülve a sziget zsandárjaival, elállották a palota minden kijárását és bezörgettek a selvei gróf kapuján. Arra a kérdésre, hogy kik vannak künn, a zsandárok a törvény nevében követeltek beocsátást. Supisicsot rögtön letartóztatták. Arra a kérdésre, hogy miért fogják el, azt mondták a zsandárok, hogy mint katonaszökevényt jelentette föl valaki. Supisicsot átkísérték a csendőrkaszárnnyába, s ő, mikor a palotából kivették, annak kapuját becsukta s így családját bezárta.

Az egyik csendőr kiment a tengerpartra és a megbeszélés szerint három éles fűtten-téssel jelezte az Airónén levőknek, hogy Supisicsot elfogták.

Erre a hajó kikötött és a bizottság egyenesen a csendőrkaszárnnyába ment, a hol Bérczy kapitány magyar nyelven megszólította Supisicsot és egyenesen megmondta neki, hogy miért tartóztatták le. A támadás váratlanul jött és a selvei gróf halálsápadtan, mint kísér-tetre, úgy meredt rá Bérczyre.

Rémülete azonban csak pár perczig tartott, mert aztán iparkodott nyugodt arcot vágni. Erőltetett mosolylyal hallgatta végig megidéztesének czélját és tiltakozott annak még csak gyanuja ellen is, hogy vagyonát nem tisztességes uton szerezte.

Azt nem tagadta, hogy vagyonos ember, de meggadzogadásának eredetét többféleképp adta elő. Először azt mondta, hogy kompezetó volt az orosz-török háboru alatt és egy orosz generális, akit a kompon átvitt, egy láda aranyat hagyott bárkájában, amit ő alaposan megdézsmált. Majd azt állította, hogy a Dunán elsüllyedt egy hajó, amelyről ő megmentett egy láda aranyat. Mind e valószínűtlen dolgokat azonban csak ideig-óráig állította, míg végre töredelmesen bevallotta tettét és elmondta élete folyását is.

1876-ig a Duna-gőzhajós-társaság szolgálatában állott. 76-ban Bulgáriába ment, de onnan visszajött és itt egy hajóra szegődött el. De a hajó elégett és Supisics állás nélkül maradt. Sok éven át itt kóborgott a fővárosban, hordárkodással tengetve életét, mignem 1883. év októberében Csombor (kit már régen ismert) azt mondta neki, hogy sok pénzt fognak szerezni.

A rákövetkező év január 5-én délután Csombor felkereste őt egy halteri pálinkás boltban és akkor elkövettek a lopást a már szintén ismert módon. Csombor a zsákba dugott postakiszlit a főporta udvarán adta át Supisicsnak, ki azt Csombor Rákos-utca 14 szám alatti lakásába vitte és ott ketten egy

fabódéba rejtették el a ládát. De ekkor meg Jóska nem is sejtette, hogy pénzt hozott, csak másnap az újságból tudta meg, hogy ő milyen rengeteg summát lopott. Csombor a pénzt a lakásával szomszédos ház egyik faskamarájába rejtette el ahonnan a két czinkos a következő napok egyik estéjén elvitte és egy Supisich által vásárolt csónokon átvitték a Dunán, a Sárosfürdő elé, hogy ott majd megosztoznak rajta. De mert emberek jártak arra, a ládát nem lehetett ott felnyitni és Supisich ezért csónakjával levezett az összekötő vasúti hidhoz. Ott a ládát kinyitotta, a pénzt kiszedte és elásta a Csepel-szigeten. Innen harmadnapra vitte el a bűnös a pénzt és Supisich e célra kivett lakásán megosztoztak rajta.

Supisich visszament Dalmáciába. Megházasodott és tekintélyes ember lett. ki a lehető legnagyobb jótékonyt gyakoroltb Selve szigetén. Mindenkit kíségetett pénzzel, úgy, hogy a lakosok valósággal imádták Supisichet. a »selve-i gróf«-ot.

Supisich ezután hajóra szállítva, Zárába vitték, ahol fogságba helyezték. Vagyonát, amely nagyon tekintélyes, — mert csak készpénzben és értékpapirokban 100,000 frtnál többet találta nála — zár alá vették. Őt magát a zárai hatóságok nem szolgáltatják ki, minthogy oszt-rák alattvaló.

Csombor birtokai.

Mint levelezünk telegrafálva, Csombor duna-szekesői birtokait tegnapelőtt zár alá helyezték. A birtokokat hat év alatt vásárolta össze, úgy hogy ne keltsen feltűnést. Tavaly a Dunaparton épített házat, mely Duna-Szekesön a legszebb épület. Annnyira ravasz volt, hogy az építéshez szükséges fákat csak többszöri felszólítás után fizette meg a Schwarz és Bruck mohácsi fake-reskedő czégnak, sőt a szállított faárúért még ma is tartozik hatvan forintnyi hátralékkal Duna-szekesön lakik Csombornak fivére józsef, ki szintén jómódu ember. Vele igen gyakran érintkezett a posztkiszli-tolvaj, nemrég is Moháson járt valami telekkönyvi ügyben.

T A N Ü G Y.

A nagyváradi kereskedelmi tanintézet értesítője.

A „Nagyváradi Kereskedelmi Tanintézet“ értesítőjét Propper N. János szerkesztette. A közönség alapos tájékozottságot nyer az intézet működéséről, irányáról és folytonos fejlődéséről. A múlt tanévben összesen volt 158 tanulója, 18 százalékkal több mint a megelőző évben. Bár a tanári karban több változás állott be, mégis a taneredmény általában jó volt. Az igazgató röviden elősorolja a kereskedelmi tanintézet új palotájának keletkezésére, az internátusra vonatkozó értesítést, a taneszközöket, melyeket a lefolyt tanévben is nagyszerűen gyarapított.

A tanári kar 14 tagból állott, kik között a helybeli premontrai rend főgymnáziumának, valamint a kir. főreáltanoda több jeles tanára működött.

A vallástanítás kötelező tárgy volt. Az értesítő egyik érdekes része az, melyben — habár röviden is — a tanulmányi utazások hasznáról nyilatkozik az igazgató, — kimutatva egyszersmind az általa eddig, nagy sikerrel rendezett tanulmányi utakat.

A tanterv, tananyag, önképző és segély-egyesületek, zárvizsgálatok, eredmények kimutatása után, az intézethez kapcsolt alsófoku kereskedelmi iskolára vonatkozó adatok következnek — felemlítjük még végül, hogy a keresk. akadémia érettségi vizsgáin 5-en jeles, általánosán jól 12, elégséges eredménnyel 17 tanuló felelt meg.

Állami tanítók panasza. Állami népiskolákat rendszerint a legexponáltabb helyeken állítanak, a hol a tanítóknak az általános nehézségeken kívül még nyelvi vagy érzelmi ellentétekkel is kell küzdeniök. Ezt a fáradságot nagyon vékonykány fizeti meg az állam a maga tanítóinak juttatott 400 frtos évi fizetéssel. Ujabban ezt a fizetést kezdik felemelni 500 frtra. Állami tanítók köréből e fizetésemelés módjára nézve panaszkodnak. Az a panasz, hogy egy és ugyanazon iskolánál működő tani-

tók közül, egy-kettőnek felemelik a fizetését, a többinek pedig nem. Mi a mellett kardoskodunk, hogy minden állami tanító rászolgál a mostani fizetése duplájára is. De — engedjék meg — azt még sem értjük, hogy tanítók panaszkodjanak a miatt, ha társaik jobb fizetést kapnak, mely az általános javításra való törekvésnek a jele, melynek örülni kellene. Értesülésünk szerint — közoktatási miniszteriumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az állami tanítók fizetésében fokozatok legyenek, mint a fővárosnál. E terv szererint 500—600—700 frtos fizetések lennének, a lakáson, illetőleg lakbéren kívül. Panaszra abban látnánk okot, ha a mostani fizetésemeléseknél, vagy jövőre a fokozatot megállapításánál nem a szerzett érdemeket tekintenék irányadónak.

Irodalom és művészet.

— **Politikai Hetiszemle.** A folyó évi augusztus hó 11-én megjelent 32-ik számának tartalma a következő: *Vezérczikk:* Olajág, írta R. Belföld; Nemzetiségi kongresszus, írta s. s. Nehány hzó a szocializmusról, írta Kégl János. *Külföld:* Az ischli találkozás után, írta Székely Sámuel. *Társadalom:* A revalor moraja, írta Veritas. *Közgazdaság:* Mezőgazdaság statisztika, írta X. Tőzsde és pénzügy. *Millenium:* A kiállítás. *Irodalom:* Nemzetiség a lírában, írta dr. Császár Elemér. *Művészet:* Igazgatóváltás az operába, írta: De-Paris. *Főváros. A hélvől.*

— **Herkó Péter.** A folyó évi augusztus hó 11-én kiadott 32-ik szám igen jól sikerült. Gazdag változatos szöveg s ügyes és találó illusztrációk élénkítik. T. olvasóink figyelmét újból felhívjuk ezen egyetlen kathólikus éleztlapra. Előfizetési ára egész évre 4 forint fél-évre 2 frt.

— **Öt új magyar népdal.** Eöry Zoltán tehetséges fiatal zeneköltő öt új magyar népdalt bocsájtott közre.

A megkapó ária s e dalokat egytől-egyig jellemző népies melódiák, a fiatal szerző ügyes műveit bizonyára meg fogják kedveltetni a nagy közönséggel.

A szöveg »Nefelets« álnév alatt ismeretlen szerző műve s mutatóul adnk egyet:

Nincs öröm.

Fülemüle dalol búsan az ágon
Azt dalolja nincs öröm e világon.
Ha van is a szívben soká úgy sem él,
Lehull s elszáll, mint ősszel a falevél, a falevél.

Gyere rózsám ülj ide az ölembe:
S felelj: Igaz mit dalol a fülemüle:
Hadd tudjam hogy számomra a bánaton
Van-e más is, ezen a nagy világon, a világon.

S p o r t.

Huszárok löversenye. A cs. és kir. 15. gróf Pálffy huszár-ezred tisztikara folyó hó 17-én d. u. 3 órakor a nyilvános versenypályán ló v e r s e n y t rendez, melynek részletes programját a napokban fogják közölni. Addig is felhívjuk reá a közönség figyelmét s csak annyit említnék meg egyelőre, hogy 6 pontból áll az érdesnek ígérkező löverseny programja s hogy a tribünre csakis a meghívóval lehet felmenni.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

K e d d e n: *Hová lett a gyerek.* Foriss Pista jutalomjátéka.

S z e r d á n: *A zsidónő.* Diósyné Handel Berta urnőnek a m. kir. Opera tagjának vendégfellépésével.

C s ü t ö r t ö k ö n: d. u. *A szökött katona.*

Este: *A párisi rongyszedő.*

P é n t e k: *A szentivánéji álom.*

S z o m b a t: *Faust.* Diósyné Handel Berta urnő vendégfellépésével.

V a s á r n a p d. u.: *Peleskei nólárius.*

Este: *A napraforgó.* itt először.

A könyvtárnok.

Augusztus 12.

Egy régi vigjátékot elevenítették fel tegnap este a szinkörben. Valóban jól esett régi pompásnak ismert darabot újra látnunk jó előadásban.

A jelenlévő kisszámú közönség mulatott is a jóízű ötletekkel telt vigjátékon, mely megérdemli, hogy ily sok ideig a műsoron maradjon.

Ami magát az előadást illeti, méltán nyilváníthatjuk róla megelégedésünket. Főris Pista a czimszerepet kitünő mimikával alakította s a tegnapi szerepe is csak tehetségéről és élénk megfigyeléséről tett tanuságot.

Benedek és Tompa pompásul s könnyedséggel játszották meg hálás szerepüket Gál Gyulának csak sikereinek számát gyarapította tegnapi szerepe. Delli Emma és Novák Irén, Szendrei és Tolnainé az előadás keretébe teljesen beillettek s hátrányukra semmit sem hozhatunk fel.

D. Handel Berta fellépte.

Érdekes vendégszereplésben lesz alkalma közönségünknek gyönyörködni. Diósyné Handel Berta urnőt a m. kir. opera művésznőjét szerencsés volt az igazgatóság néhány föllépésre megnyerni. Első föllépése holnap lesz a »Zsidónő« című operában Nagyvárad kedves ismerősét bizonyára szívesen üdvözli a közönség mint első műintézetünk jeles tagját. Ez előadásra már ma válthatók jegyek a színházi pénztárnál.

Főris Pista jutalomjátéka.

A Főris Pista mai jutalomjátéka iránt, mely alkalommal a »Hová lett a gyerek« című énekes bohózat kerül színre rendkívül élénk az érdeklődés városszerte. A jóízű darab főbb szerepeit a jutalmazandón kívül Delli, Erdei R., Hunyady, Benedek, Gál, Balassa, Tompa, Déri, Hunyady és Szendrei fogják játszani.

D. Handel Berta asszony és a helyárok.

A körünkben időző jeles művésznőről mesélik ezt az apróságot. Szombaton este amint megérkezett, nagyszámú tisztelője várta a vonatnál, kikkel a bájos művésznő csakhamar élénk beszélgetésbe ereszkedett. A jelenlévő férfiak egyike e közben így szólt D. Handel Berta asszonnyhoz:

— Ugy-e bár, felemelt helyárok mellett énekel?

— Nem!

— Miért? kérdé a szintársulat egy jelen-volt tagja.

— *Mert én is éppen olyan szolgálja vagyok a magyar művészetnek, mint Ön felett a magy. kir. operaház primadonnája.*

REGENY-CSARNOK.

A két kastély.

Elbeszélés.

3

(Írta: Valnicsék Béla.)

(Folytatás.)

A fekélyek nagy fájdalmat okozhattak szegény Kati néniéknél, mert arczizmai fájdalmasan vonaglottak s egy-egy kinos jajja töré csak meg a teremben uralkodó nema csendet. A kórház orvosa kevés reményt fűzött a betegnek életbenmaradásához, s azért figyelmeztette Erzsébetet, hogy igyekezzék rávenni a beteget keresztény kötelességének teljesítésére.

Erzsébet tehát felhasználá a legközelebbi alkalmat s így szólítá meg a beteget: »Talán jó volna, Kati néni, ha gondoskodnánk papról aki önt ellátná az utolsó kenet szentségével.«

A beteg kebléből mély sóhaj tört elő s ezeket mondá:

Igen, magam is ohajtanám, mivel már nagyon régen nem gyóntam, nem áldoztam.

Erzsébet ezután elküldött a város derék plébánosáért, Korner Gusztávért, a ki körülbelül 35—36 éves, erőteljes férfi volt, s aki csakhamar kibékíté Kati néni Istennel s ellátá a haldoklók szentségével.

A beteg ezután maradásra kérte a derék plébánost, mivel — mint mondá — nagyon fontos dologgal akarja megbizni s szaggatott, halk hangon ezeket mondá neki, mialatt többször vett lélegzetet:

»Szíveskedjék, Főtisztelendő úr . . . a levelet . . . halálom után . . . felbontani . . . és benne adott . . . utasítás . . . szerint eljárni. A beteg néhán perczig megállt, mélyen felsóhajtott, majd így folytatá, mialatt lepecsételt levelet és kis csomagot nyújtott át a plébánosnak. »Adja kérem . . . e kis csomagot annak . . . akit ez . . . mint a levélben is . . . jelezve van . . . megillet. Óh, mily . . . boldog volnék, . . . hallanám . . . fiamnak . . . bocsánatot adó . . . szavait . . . kinek boldogságát talán . . . szédültem, óh . . .«

Szavait nem fejezhette be; heves köhögés fogta el, azután kezeivel szívéhez kapott s mély sóhajjal kilehelé lelkét.

Korner Gusztáv haza sietett, felbontá a levelet, melynek tartalma így hangzott:

»Tisztelt megbizottam! Midőn e sorokat olvassa, lelkem már elhagyta testemet; meghaltam. Minthogy pedig még sok rendezni valóm van, kérem, szíveskedjék azt helyettem megtenni. Hogy mindent megértsen, el kell olvasnia ama füzetecskét, mely a csomagban van s a melyet utolsó napjaimban a kórházban írtam. Ebből megismerheti multamat, valamint azt is, hogy mit kellett volna tenni; mivel azonban kötelességem teljesítésében megakadályoztattam, önt kérem erre, tisztelt megbizottam. A csomagban füzetecském mellett még egy fél ametiszt követ is fog találni; a másik fele az arany gyűrűvel együtt fiamnál, Ernőnél van. Egyébiránt bővebb utasítást a füzet végéhez csatolt utóiratban találhat.

1223. Eisenachi kórházban.

Wolfgang Katalin.

A plébános, miután a levelet elolvasta, összehajtogatta azt s a csomag felbontásához fogott. A jelzett füzeten kívül csakugyan megtalálta az említett drágakövet. Zorner ezután a füzetet véve s olvasni kezdett:

»Huszonhárom éves voltam, midőn Wolfgang Jánoshoz, K . . . város tekintélyes hivatalnokához nőül mentem. Boldog házasságunkból két gyermek, fiu és leány, származtak, de nagy fájdalomra csak a fiu, Ernő maradt életben. K . . . város közelében gyönyörű villánk volt, amelyben rendszeren a nyarat szoktuk eltölteni. Villánk szomszédságában tekintélyes és gazdag eisenachi kereskedőnek, Burghoff Emilnek izléses nyári lakja feküdt. Burghoff már jó öreg volt s legfőbb örömét egyetlen unokája, a kis Róza képezte.

Fiam, Ernő csak 4—5 évvel volt idősebb Rózánál s így nem csoda, ha mindig együtt voltak. Azonban férjem is napokint átjárt az öreg urhoz, s így még szorosabbra fűződött a viszony Ernő és Róza között.

En e viszonynak nem tulajdonítottam nagyobb jelentőségét s pusztán gondolatától is elriadtam annak, hogy Ernő Rózát nőül vegye, igaz, hogy Róza szép is volt, gazdag is volt, mindamellett ereiben kereskedő vér csörgedezett. S ez sehogysem tetszett nekem. Midőn tehát észrevettem, hogy fiam, aki már 21 éves szép ifjúvá fejlődött, komolyan szándékozik Burghoff Rózát tanulmányainak befejezése után neijévé tenni, kérdőre vontam őt.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az egri érsek és az egyh. pol. reform végrehajtása.

Budapest, aug. 12. (Saját tud. távir.)
S a m a s s a József egri érseknek az egyházpolitikai reformok végrehajtása tárgyában kiadott főpásztori körlevele — a mely megelőzi a püspöki kar e tárgyban hozandó határozatát — a kormányhoz közelálló lapokban megjelent.

Samassa érsek kiemeli annak a szükségét, hogy a hívek alaposan oktatódnak arra, hogy mit tanít a katolikus egyház a házasságról. Azután előadva az egyház

e tanításait, magyarázza a pápai és kongregációi határozatokat, amelyek szerint bizonyos feltételek mellett s a házassulók érdekeit közlő fontos okokból, — minők a zaklatások és büntetések kikerülése, gyermekek törvényessége, öröklés, vagyoni jogi kérdések, — az egyház megengedhetőnek tartja, hogy a felek az egyházi házasságkötést megelőzőleg az állami tisztviselő előtt megjelenhessenek a polgári törvény által előírt alakosságok teljesítése végett azon czélból és szándékkal, hogy ezáltal házasságuk polgárjogi következményeinek állami érvényét biztosítsák és azután az egyházi házasságot nyomban, lehetőleg mennél hamarabb megkössék.

Kifejté, hogy ily módon és feltételek mellett a hívek aggálytalanul eleget tehetnek a polgári törvény rendelkezésének. A polgári törvény azonban nem szüntetheti meg az egyházi törvények érvényét, a melyek mind a házasságkötést, mind egyéb vallási cselekményt illetően kötelezőleg változatlanul fennmaradnak; fennmarad tehát a hívek lelkiismeretbeli kötelezettsége is e törvények pontos, lelkiismeretes megtartására úgy mint eddig, ezentul is. A polgári törvény erre módot enged.

Ellenben mindazon állami, kormányhatósági rendeletek, amelyeket eddig a házasságkötésnél az eskető lelkészeknek figyelembe kellett venniök, — a minők például azok, amelyek a kiskorúakra, hadkötelesekre, katonákra, külföldiekre nézve kibocsátottak — ezentul megszűnnek a lelkészre kötelezők lenni, azokat mint többé rájuk nem tartozókat mellőzni fogják; mindazok ezentul csak az állami tisztviselőket illetik. A lelkészeknek elég az állami tisztviselő által a törvény rendelkezése szerint kiadandó utasítás alapján az iránt bizonyosságot szerezni, hogy a polgári alakosság szerinti egybekelés megtörtént.

A házasságkötéseknél, anyakönyvezéseknél felmerülhet minden fontosabb mozzanatra kiterjeszkedve, külön pontok alá foglalt részletes és világos utasításokat ad azután a lelkészeknek a maguk és híveik teendőire nézve, amely utasítások pontos megtartása mellett, mind a lelkészek mind a hívek biztosan járhatnak el, az új helyzet követelményeinek is eleget téve s érdekeiket is megóva.

Uj járásbiróságok.

Budapest, aug. 12. (Saját tud. távir.)
A belügyminiszter megkeresésére az igazságügy miniszteriumban előmunkálatok folynak, hogy minden járási székhely járásbirósággal láttassék el. A járásbiróságok szaporítását az egyházpolitikai reform végrehajtásával indokolja a belügyminiszter.

Orosz-francia szövetség.

Páris, aug. 12. (Saját tud. távirata.)
A »Figaró« mai száma közli az orosz-francia szövetség megkötésére vonatkozó tárgyalásokat s a konvenczió alapelveit ezekben összegezi:

Feltétlen és kölesönösen kötelező beavatkozás arra az esetre, ha a szerződő felek valamelyike megtámadtatná, míg a beavatkozás kötelezettsége a szerződő felek tetszésétől függ arra az esetre, ha ők a támadók.

A konvenczió éppen a k k o r került volna aláírásra, mikor Carnot köztársasági elnököt Lyonban meggyilkolták és így Casimir-Périer-nek jutott feladatul az orosz-francia szövetséget definitív megállapító szerződést nevével szentesíteni.

Zsidók kitiltása Oroszországból.

Boroszló, aug. 12. (Saját tud. távirata.)
Külföldi zsidóknak Oroszországba való átutazása a vámhatároknál ujabban Alexandrow állomásnál is eltiltatott.

Pétervár, aug. 12. (Saját tud. távir.)
Wladivostok orosz kikötővárosból az ott lakó zsidók kitiltattak.

Az aurániai perjel.

Budapest, aug. 12. (Saját tud. távir.)
A zágrábi székes káptalan diquitóriusai kinevezetve Gugler Pál onissi püspök, olvasó kanonok nevezetett ki nagypréposttá s ezzel együtt aurániai perjellé, a mely egyházi méltóság főrendiházi tagsággal jár.

A püspöki konferencia.

Budapest, aug. 12. (Saját tud. távir.)
Az egyházpolitikai reform végrehajtása tárgyában szükségessé vált püspöki konferencia összehívását a hercegprimás aug. 21-ére tervezte. Mint a primási palotából jelentik a hercegprimás ettől a tervezettől elállott s úgy intézkedett, hogy a konferencia csak e hó végén, vagy pedig szept. elején tartassék meg. Ezt az elhatározást azzal okolják meg, hogy a püspöki kar tagjai egyházi funkcióktól vannak elfoglalva, részint pedig furdőkön nyaralnak.

Czimzetes püspök.

Budapest, aug. 12. (Saját tud. távir.)
A király — gróf Csáky Károly esztergomi kanonokot czimzetes püspökké nevezte ki. Az új püspök gróf Csáky Albin unokaöccse és sógora gróf Taaffe volt osztrák miniszterelnöknek, Gróf Csáky Károly a hercegprimás udvarának egyik legrokonszenvesebb embere.

Magyar képviselők Brüsszelben.

Brüsszel, aug. 12. (Saját tud. távir.)
A magyar képviselők: Apponyi, Veszter, Pázmándy és Jókai elnöklése alatt értekezlet tartottak, melyen Türr tábornok is részt vett. Elhatározták, hogy a kongresszus előkészítő bizottságába Apponyit és Pázmándyt küldik ki, az utóbbi tartja a magyarok nevében az üdvözlő beszédet. Apponyi fog válaszolni a románoknak, míg Jókai meghívja a kongresszust a jövő évre Budapestre. A magyar álláspont az, hogy a nemzetiségi kérdés a kongresszus elé nem tartozik, a magyar képviselők készek a kongresszus után a nemzetiségi kérdést szabad diskusszió tárgyává tenni, de hivatalosan a kongresszuson nem tárgyalják. Urechia a kongresszus többi tagjait sorba járja, de azért a magyar érdekek diadala biztosítva van: a kongresszus 1896-ban Budapestre jön. A magyarok 17-én tisztelegnek a belga királynőnél, József nádor leányánál. A budapesti nemzetiségi népgyűlés küldöttsége holnap ide érkezik és memorandumot ad át az interparlamentaris konferenciának. Az itteni összes lapok a nemzetiségi konferenciáról irnak, ellenünk foglalva állást.

Közgazdaság.

Szarvasmarha takarmányozása.

Legtermészetesebb s legtaplálőbb takarmánya a marhának nyáron a fű, télen a széna. Amde a nevezetes 48-as korszak után teljesen megváltozván gazdasági viszonyaink, a gazdák rohamosan feltörték legjobb legelőiket s kaszálóikat, minek folytán úgy nyári, miut téli takarmányunk annyira csökkent, hogy az okszerű takarmányozást csakhamar felváltotta a marha kintása mindenféle léha, érdektelen takarmányokkal. Ennek következménye igen gyorsan szép magyar márhák elsatnyulásában s kevesbedésében nyilvánult. S miért? mert a gabonaárak hirtelen felszökése által elragadtatva s megvakítva nem törődünk marhánk jövőjével s nem alakítottuk át gazdaságainkat a megváltoztatott viszonyokhoz mértén. Ismeretlen volt előttünk a lóhere, luczerna, bükköny, csalamádé, répa, mindmegannyi pótlója a legelőnek s szénának.

Tápértékre nézve első helyen áll a szikes, utána következik a hegyi, általában magasabb fekvésű réti széna, ezt követi a mesterséges takarmány s végre ezek után messze hátra marad a nedves, alacsony fekvésű és ingoványos réteken termelt u. n. savanyú széna.

Gyöknyővények közül takarmányul leginkább a burgundi répát természetjük, ez azonban nagy viztartalmánál fogva (80—85 százalék) igen kevés tápot tartalmaz s magában egyáltalában nem használható s csakis izletessége teszi fontosságát s becességét főleg silányabb takarmány-félékkel vegyítve.

Számolva már most azon körülménnyel, hogy gabonatermesztésünk óriási kiterjedéssel szalmatakarmanynak is nagy mérvben megsaporodott, azon kérdés áll elő, miképp értékesítsük leghelyesebben e silányabb takarmány-neműket? A tudomány erre nézve azon utmutatással szolgál, hogy a tápszegényebb takarmányfélékből erőtakarmány hozzáadásával igyekezzünk oly vegyületet előállítani, mely a természetes jó szénát mind térfogatra, mind tápértékre nézve megközelítse.

Ezt úgy érhetjük el, ha a szalmaféleket megszecskezzük s hozzá keverünk a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva korpát, árpát, vagy tengeridarát, len-tökmagpogácsát, összeapritott tüköt és répát, s ezen keveréket fülesztve nyújtjuk a marhának.

Szecskeázás- és keverésnél általában az egész kezeléskor a legnagyobb tisztaságot tartjuk szem előtt, valamint az itatásnál is.

Igás marhának vagy igen kevés répát adunk, vagy még jobb, ha azt egészen elvonjuk tőle, hizóknak s különösen fejős teheneknek nagyobb adagot, 10—15 kilóig nyújthatunk.

A rideg marhát legezészerűbb kor, nem, és erőállapot szerint elkülönítve nyitott színekben teletetni, — tanácsos azonban éjszaki és nyugati oldalát fallal vagy tapasztott sövény-nel ellátni, szabad mozgás céljából pedig a szin előtt tágaklot készíteni.

Kisebb gazda, kinek nem telik szecske-réparvágóra s esetleg pogácsatorőre, igyekezzék az újabb gazdasági vívmányokat az által pótolni, hogy takarmányféléit felváltva fogyassza, vagyis minden etetésnél változtassa. Igen helytelen szokás az, ahol a rendelkezésre álló tengeriszárát, polyvát, töreket és szalmát sorrend szerint fogyasztjuk, — a marha az egyféle takarmányt hamar megunja, kellőképp ki nem használja és sok izéket eszál belőle.

A jó gazda végre értékesebb takarmányát télen kiméli, hogy marháját tavasszal jobban táplálhassa.

Nagyvárad, 1885. augusztus.

Rimler Pál.

Gabona-export. Teljes egy héttel később, mint rendszerint megindulni szokott, a napokban tényleg megkezdődött a gabonakivitel. A tőzsde készáru-üzletében naponként 25—30000 métermázsa új búzát hoznak forgalomba, míg a régi gabona csak apróbb tételekkel szerepel. Az export alakulása természetesen még csak előjeleivel mutatkozik, de ezekből következtetve, az árpakivitel reményei mondhatók a legkedvezőbbeknek. A bajorországi és egyéb középeurópai piacokról máris ittjárnak a sör-árpát vásárló kereskedők, kik legfőként a ki-

váló minőségre reflektálnak, melyek az idén nem olyan jól sikerültek, mint tavaly. Ennek következtében az elsőrendű árpaminőségeket 60—80 krajczárral magasabban fizetik, mint a múlt évben, s ilyen árak mellett minták alapján máris kötöttek üzleteket. Horvátországi árpát kevésbé kínálnak és a híres északmagyarországi fajokból is csak kisebb mennyiségek vannak a piacon, melyeket a bécsi sörgyárak vásárolnak meg. A tőzsde tudvalevőleg önálló véleményét szokott magának alkotni a terméseredményről és az ezzel kapcsolatos exportkilátásról. Ez a vélemény jelenleg úgy hangzik, hogy buzatermésünk mennyiségileg az évtized legjobb eredménye, de az általános minőség gyengébb, mint a múlt évben volt, bár a Bánátságban és a Tiszavidéken az idén is olyan szép a buza, mint tavaly. A rozstermés csak 10—15 százalékkal kisebb a tavalyinál, s így kedvezőbb, mint a hogy remélték. A zab általában kielégítő, a múlt évvel körülbelül egyenlő eredményt adott, míg a kukoricatermés kilátásai mindeddig a lehető legkedvezőbbek.

Továbbá értesülések szerint gabonakereskedőink igen nagy keresletet tapasztalnak a magyar sörárpa iránt Anglia, Hollandia, Belgium és Franciaország részéről, mely országok Fiumén át nagyobb mennyiségeket óhajtanak tőlünk importálni.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. augusztus 12-én.	
Magyar aranyárjádék 4%	123.—
Magyar koronárjádék	99.90
Magyar vasúti kölesön aranyban $4\frac{1}{3}\%$	124.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	103.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	122.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyermény sorsjegy-kölesön	158.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	145.75
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	154.50
Osztrák-magyar bankrészvény	106.5.—
Magyar hitelbank részvény	490.—
Osztrák hitelintézet részvény	400.25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	454.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	959.—
Német birodalmi márka	59.35
London vista	121.55
Paris vista	48.10
20 márkás arany	11.87

Szerkesztői üzenet.

N. L. (Helyben.) Ismételtlen kijelentjük, hogy Sz. D. ur szerkesztőségünknek nem tagja.

Zs. B. (Visegrád.) A Bibi Toto, Lala című tárczának kéziratát postára tesszük.

D. I. (Helyben.) Tegnap éjjel beküldött tudósítását nem használhattuk, mivel erre a rovatra külön munkatársunk van, ki ezt már ön előtt egy félórával jobban megírta. Egyébként köszönet.

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 102. sz.

VI. Kis bérlet 9. sz.

Páros.

Páros.

Kedden, 1895. augusztus 13-án.

Főriss Pista jutalomjátékául

Hová lett a gyerek.

Énekes bohózat 4 felv.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Szerdán, augusztus hó 14-én bérletfolyamban.

Dióssiné-Handel Berta vendégfelléptével

A zsidónő.

Nagy opera.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl“ viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS“

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: ... a bodoki „Matild-forrás“ vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalmú jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radcini, preblai, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitünő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része ...

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

... a bodoki Matild víz kitünő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italtól és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild“ víz igazán pompás ital.

Arjegyék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

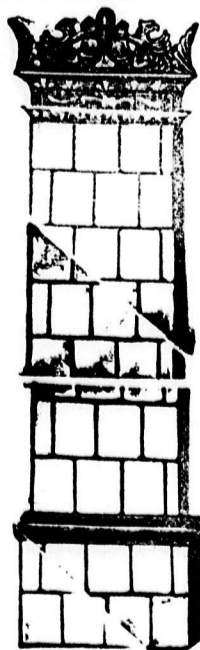
Nagyvárad főraktár **Wurst József** fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 198 31—0

György József, forrás kezelője.
(Háromszékmegye) **Bodok** (Háromszékmegye.)

Majolika kályhák, kandallók és takarékos tüzhelyek.

Majolika kályhák, kandallók és takarékos tüzhelyek.

Majolika kályhák, kandallók és takarékos tüzhelyek.

SCHWARTZ JAKAB

élesdi agyagipar telepének

bizományi raktárát átvéve tisztelettel felhívom a nagyérdemű közönség figyelmét a fő-utcai üzletemben készletben levő mindennemű majolika és magas tűzálló agyagból készült s minden színben előállított

diszes és egyszerűbb kivitelű kályhákra,

194 5—6

amelyek nállam

a legjutányosabb árban kaphatók.

Kitünő, kevés anyaggal járó fűtésért, kifogástalan anyagért és tartóságért a gyár szavatosságát vállal.

Javításokat és esetleges átalakításokat a gyárnak helyben lakó szakembere eszközli.

Kívánatra képes árjegyzéket küldök.

Preis Mihály és fia butorkereskedő,
Fő- és Apáczá-utca sarkán.

Kitüntetve az 1891. évi agyag, aszfalt, ezement és kőipar kiállításon.